

**ТАТАРСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
АКСУБАЙ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОН СОВЕТЫ**

КАРАР

№ 157

от 24.08.2018ел.

Татарстан Республикасы» Аксубай муниципаль районы " муниципаль берәмлекендә Жәмәгать тыңлауарын (жәмәгать фикер алышуларын) оештыру һәм үткәрү тәртибе турында Нигезләмәне раслау хакында

Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районында яшәүчеләрнең муниципаль хокукий актлар проектларын тикшерүдә катнашу хокукин тәэммин итү максатларында һәм «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законга, Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Уставына таянып, Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Советы карар чыгарды :

1. Татарстан Республикасы «Аксубай муниципаль районы» муниципаль берәмлекендә Жәмәгать тыңлауарын (жәмәгать фикер алышуларын) оештыру һәм үткәрү тәртибе турындагы нигезләмәне 1 нче күшымта нигезендә расларга.

2. Элеге каарны Аксубай муниципаль районының рәсми сайтында бастырып чыгарырга <http://aksubayevo.tatarstan.ru>

3. Элеге каарның үтәлешен контролдә тотуны Аксубай муниципаль районы Советының Жирле үзидарә, законлылық, хокук тәртибе, регламент һәм депутат этикасы буенча дайми комиссиясенә йөкләргә.

Аксубай муниципаль районы башлыгы,
Совет Рәисе

A handwritten signature in blue ink, reading "К. К. Гилманов", is placed next to the official seal.

"АКСУБАЙ МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ" МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕГЕНДӘ ЖӘМӘГАТЬ ТЫҢЛАУЛАРЫН (ЖӘМӘГАТЬ ФИКЕР АЛЫШУЛАРЫН) ОЕШТЫРУ ҺӘМ ҮТКӘРУ ТӘРТИБЕ ТУРЫНДА НИГЕЗЛӘМӘ

Татарстан Республикасы «Аксубай муниципаль района» муниципаль берәмлекендә Жәмәгать тыңлауларын (жәмәгать фикер алышуларын) оештыру һәм үткәрү тәртибе турындагы әлеге нигезләмә (алга таба - Положение) Россия Федерациисе Конституциясе, Россия Федерациисе Шәһәр төзелеше кодексы, «Россия Федерациисендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон һәм «Аксубай муниципаль района» муниципаль берәмлеке Уставы нигезендә эшләнгән

Глава 1. ГОМУМИ НИГЕЗЛӘМӘЛӘР

Статья 1. Төп тәшенчәләр

Бу нигезләмәдә тубәндәге төп тәшенчәләр кулланыла:

ачык тыңлаулар-Татарстан Республикасы «Аксубай муниципаль района» муниципаль берәмлекендә яшәүчеләрнең «Аксубай муниципаль района» муниципаль берәмлекенең жирле әһәмияттәге мәсьәләләре буенча муниципаль хокукий актлар проектларын ачык тикишеру аша жирле үзидарә органнары тарафыннан каарлар кабул иту процессында катнашу хокукларын гамәлгә ашыру формасы, шулай ук федераль законнарда, әлеге Нигезләмәдә билгеләнгән мәсьәләләрне тикишеру өчен ; инициатив төркем ачык тыңлауда катнашу хокуқына ия булган Россия Федерациисе гражданы яки гражданнары Төркеме;

жәмәгатьчелек вәкиле физик зат, шул исәптән юридик затлар, берләшмәләр вәкилләре, караган мәсьәләне тикишерүдә катнашу хокуқына ия, жәмәгать тыңлауларында катнаша. Жәмәгатьчелек вәкилләренә хезмәт бурыйчлары аркасында халык тыңлауларына чыгарылган мәсьәләләр буенча каарлар кабул итүче, жирле үзидарә яки дәүләт хакимиите органнарын төкъдим итүче яки аларның эшчөнлегендә түләүле килешү нигезендә катнашучы затлар керми;

жәмәгать тыңлауларында катнашучылар жирле үзидарә органнары һәм аларның вәкилләре, жәмәгатьчелек вәкилләре, жәмәгать тыңлаулары экспертылары, Жәмәгать тыңлауларын үткәрү буенча оештыру комитеты өгъзалары;

чыгыш ясау хокуқына ия булган жәмәгать тыңлауларында катнашучылар - жирле үзидарә органнары һәм аларның вәкилләре, әлеге Нигезләмәнен 6 статьясында билгеләнгән срокларда оештыру комитетына жәмәгать тыңлаулары мәсьәләләре буенча чыгыш ясау өчен үз гаризаларын биргән жәмәгатьчелек вәкилләре;

оештыру комитеты-Татарстан Республикасы «Аксубай муниципаль района» муниципаль берәмлеке жирле үзидарә органнары вазыйфаи затларыннан, Татарстан Республикасы «Аксубай муниципаль района» муниципаль берәмлеке Советы депутатларыннан, жәмәгатьчелек вәкилләренән һәм гражданнарын инициатив төркемнәреннән паритет нигездә оештырылган, ачык тыңлауларны әзерләү һәм үткәрү буенча оештыру гамәлләрен гамәлгә ашыручи коллегиаль орган;

жәмәгатьчелек фикер алышулары жәмәгатьчелек контроле максатларында кулланыла торган ижтимагый әһәмиятле мәсьәләләрне, шулай ук жирле үзидарә органнары каарлары проектларын жирле үзидарә органы вәкаләтле затларының һәм оешмаларының, гражданнарын һәм ижтимагый берләшмәләрнең вәкилләренең мондый фикер алышуда мәжбури катнашучы белән ачык фикер алышу.

жәмәгать тыңлаулары эксперты жәмәгать тыңлаулары мәсьәләләре буенча маҳсус белемгә ия һәм бу статуста вәкаләтле орган тарафыннан билгеләнгән кеше. Эксперт язма рәвештә жәмәгать тыңлаулары мәсьәләләре буенча кинәшләр һәм тәкъдимнәр тәкъдим итә һәм аларны аргументацияләү өчен бәхәсләрдә катнаша.

Статья 2. Халык тыңлауларын үткәрү максатлары

Халык тыңлаулары:

«Аксубай муниципаль района» муниципаль берәмлеке халкы катнашында мәжбүри рәвештә ачык тыңлауларга чыгарыла торган Татарстан Республикасы «Аксубай муниципаль района» муниципаль берәмлекенең жирле әһәмияттәге мәсьәләләре буенча муниципаль хокукий актлар проектлары турында фикер алышу;

жәмәгать тыңлаулыра чыгарыла торған мәсъәләләр буенча жәмәгатьчелек фикерен ачыклау һәм исәпкә алу.

Жәмәгать тыңлаулырын әзерләү, үткәру һәм нәтижәләрен билгеләү ачыклық, ачыклық, иреклелек, эксперталарның бәйсезлеге принциплары нигезендә башкарыла.

Статья 3. Жәмәгать тыңлаулыра чыгарыла торған сораулар

1. Жәмәгать тыңлаулыры жирле әһәмияттәге мәсъәләләр буенча үткәрелә. Жәмәгать тыңлаулыры нәтижәсе жирле үзидарә органнары өчен тәкъдим итү хактерында.

2. Жәмәгать тыңлаулыра мәжбүри рәвештә:

1) Татарстан Республикасы «Аксубай муниципаль районы» муниципаль берәмлеге Уставы проекты (алга таба - Устав), шулай ук Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Советының Уставка үзгәрешләр һәм өстәмәләр кертү турындагы каары проекты, уставка уставны шулар белән туры китерү максатларында Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар, конституция (устав) яки Россия Федерациясе субъекты законнары нигезләмәләрен төгәл кабатлау формасында үзгәрешләр кертелгән очраклардан тыш норматив хокукий актлар белән;

2) жирле бюджет проекты һәм аның үтәлеше турында хисап;

3) Татарстан Республикасы "Аксубай муниципаль районы" муниципаль берәмлекенен социаль-икътисади үсеш стратегиясе проекты;

4) Татарстан Республикасы «Аксубай муниципаль районы» муниципаль берәмлекен үзгәртеп кору турында сораулар, «Россия Федерациясенде жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 13 статьясы нигезендә Татарстан Республикасы «Аксубай муниципаль районы» муниципаль берәмлекен үзгәртеп кору өчен Татарстан Республикасы «Аксубай муниципаль районы» муниципаль берәмлеке халкының ризалыгын алу таләп ителә торған очраклардан тыш, тавыш бирү юлы белән яки гражданнар жыеннарында;

5) генераль план проекты, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре проекты,

Территорияне планлаштыру проекты, территорияләрне чикләү проекты, территорияләрне төзекләндерү кагыйдәләре проекты, күрсәтелгән расланган документларның берсенә үзгәрешләр кертүне күздә тоткан проект, жир кишәрлекен яки капитал төзелеш объектын шартлы рәвештә

файдалануның рөхсәт ителгән төренә рөхсәт бирү турында каар проекти, рөхсәт ителгән төзелешнен, реконструкциянен чик параметрларыннан тайпилуга рөхсәт бирү турында каар

проекты капитал төзелеш объектлары, жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның бер төрен жирдән файдалану һәм төзелешнен расланган кагыйдәләре булмаганда мондый файдалануның икенче төренә үзгәртү мәсъәләләренә;

6) жәмәгать сервитутларын билгеләү мәсъәләре;

7) жылышлык белән тәэмин итү схемасы проекты;

8) федераль законнарда билгеләнгән башка мәсъәләләр.

3. Әгәр бу һәр мәсъәләне тулысынча һәм һәрьяклап тикшерүгә комачауламаса, бер үк вакытта берничә мәсъәлә буенча ачык тыңлаулар үткәру рөхсәт ителә.

4. Жәмәгать тыңлауларын оештыру һәм үткәру, әгәр Россия Федерациясе законнары белән башкасы билгеләнмәгән булса, жирле бюджет акчалары хисабына финансана.

Статья 4. Жәмәгать тыңлаулары инициаторлары

Ачык тыңлаулар халық, Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Советы (алга таба - Совет), Татарстан Республикасы «Аксубай муниципаль районы» муниципаль берәмлеке башлыгы (алга таба - башлык) инициативасы буенча регламент нигезендә үткәрелә.

Халыкның ачык тыңлаулар үткәру инициативасы 18 яшькә житкән гражданнар төркеменнән килә ала.

Глава 2. ХАЛЫК ТЫҢЛАУЛАРЫНЫҢ БИЛГЕЛӘҮ

Статья 5. Халык тыңлауларын билгеләү

1. Халык яки совет инициативасы буенча үткәрелә торған ачык тыңлаулар Совет каары белән билгеләнә.

Башлык инициативасы буенча үткәрелә торған тыңлауларны Татарстан Республикасы «Аксубай муниципаль районы» муниципаль берәмлеке башлыгы билгели.

Ачык тыңлаулар Россия Федерациясе законнары белән жирле үзидарә органнары вәкаләтләренә кертелгән мәсьәләләр буенча үткәрелә.

2. Халыкның ачык тыңлаулар үткәру инициативасын тәкъдим итү һәм инициативы хуплау өчен халыкның имзаларын жыю өчен 3 кешедән ким булмаган инициатив төркем төзелә.

2.1. Инициатив төркем Советка тәкъдим итә:

Жәмәгать тыңлауларын билгеләү турында гариза һәм аларны үткәру кирәклеген дәлилләү, гражданнарның инициатив төркеменең вәкаләтле вәкиле тарафыннан 1 нче күшымта буенча форма буенча имзланган;

- муниципаль хокукый акт проекты (ул ачык тыңлауларда карауга кертелгән очракта);

муниципаль хокукый актны кабул итү кирәклеген дәлилләүче анлатма язы, аның максатлары һәм төп нигезләмәләре күрсәтелгән (ул ачык тыңлауларда карауга кертелгән очракта);

- финанс-икътисади нигезләмә (муниципаль хокукый актны ачык тыңлауларда карауга керткән очракта, аны гамәлгә ашыру өстәмә матди һәм башка чыгымнар таләп итәчәк);

- 2 нче күшымта буенча форма буенча гражданнарның инициатив төркеме Исемлеге;

жыенның протоколы, анда гражданнарның инициатив төркемен булдыру турында Карап кабул ителгән;

инициатив төркеменең вәкаләтле вәкиле тарафыннан имзланган, инициатив төркем тарафыннан тәкъдим ителгән документлар исемлеген үз эченә алган, анда битләр саны күрсәтелгән, шулай ук муниципаль хокукый акт проекты докладчысы (муниципаль хокукый акт проекты ачык тыңлауларда карауга кертелгән очракта).

Гариза һәм беркетмәгә рәислек итүче (гражданнарның инициатив төркеме вәкаләтле вәкиле) һәм инициатив төркем жыелышы секретаре күл куярга тиеш.

2.2. Әгәр советка әлеге статьяның 2.1 пунктчасында билгеләнгән барлық документлар бер үк вакытта тапшырылған булса, гариза бирелгән дип санала.

2.3. 30 көн эчендә, гариза һәм аңа күшүлгән документлар кабул ителгән көннән башлап, инициатив төркем тарафыннан халык тыңлауларын үткәру инициативасын хуплаучы кешеләрнең имзалары жыелырга һәм тапшырылырга тиеш - әлеге Нигезләмәгә 3 нче күшымта нигезендә, 18 яшькә житкән ТР Аксубай районында яшәүчеләрнең ким дигәндә 25 имzasы күләмендә.

Имзалар советка жәмәгать тыңлаулары үткәру инициативасын тәкъдим итү турында гариза биргән көннән соң жыелырга мөмкин. Язылу кәгазенә кульязма булмаган ысул белән яки карандаш белән мәгълумат кертергә ярамый. Гражданнар турында тиешле мәгълуматларда һәм аларның имза битендә һәм таныклык язында кертелгән даталарда төзәтмәләр гражданнар һәм имза жыючылар тарафыннан тиешенчә билгеләнергә тиеш.

2.4. Совет эшче төркем төзи һәм язылу кәгазыләрендә бирелгән мәгълуматларны имза кәгазыләре тәкъдим ителгән көннән алыш 10 көн эчендә тикшерә.

Имзалар һәм имза битләрендәге мәгълуматларны тикшерү нәтижәләре буенча, имза гамәлдә яки гамәлдә түгел дип танылырга мөмкин. Әгәр дә әлеге Нигезләмәгә ярашлы рәвештә аның гамәлдә булмавы билгеләнмәгән булса, имза дөрес булып санала.

Имзалар жыю һәм (яки) имза кәгазен рәсмиләштерү тәртибен бозып жыелган имзалар гамәлдә түгел дип таныла:

- 1) имзалар жыю чорыннан тыш жыелган имзалар;

2) 18 яшькә кадәрге Аксубай муниципаль районаны муниципаль берәмлегендә яшәүчеләрнең имзалары;

3) үз куллары белән имзасын имза битендә керту датасын күрсәтмичә гражданнарның имзалары;

4) имзалар, алар турында мәгълумат имза битендә кульязма булмаган ысул белән яки карандаш белән кертелгән;

5) гражданнар турында тиешле мәгълуматларда һәм аларны имзалау кәгазенә керту даталарында төзәтмәләр белән имзалар, әгәр бу төзәтмәләр гражданнар, имзалар жыючылар тарафыннан махсус билгеләнмәгән булса;

6) әлеге Нигезләмәгә 3 нче күшымта таләпләренә туры килмәгән имза битендәге барлық имзалар.

Тикшерү нәтижәләре язылу кәгазыләрен тикшерү протоколы белән рәсмиләштерелә (4 нче күшымта).

2.5. Советның чираттагы утырышында, имзалау кәгазыләре кергән көннән алып 15 көн эчендә, Жәмәгать тыңлауларын билгеләү яки Жәмәгать тыңлауларын билгеләү турыйндағы гаризаны кире кагу турыйнда Карап кабул ителә, әгәр:

1) халықтыңлауларына чыгарыла торган сораулар жирле үзидарә органнары компетенциясенә керми, әлеге положениенең 3 статьясында каралган очраклардан тыш;

2) халыкка ачыктыңлаулар үткәру инициативасын тәкъдим итү өчен тәкъдим ителгән гамәлдәге имзалар саны житәрлек түгел;

3) инициативаны тәкъдим итү тәртибе үтәлми;

4) муниципаль норматив хокукий актның карауга тәкъдим ителгән проекты Россия Федерациясе Конституциясе нигезләмәләренә, федераль конституцион законнарга, федераль законнарга, башка норматив хокукий актларга туры килми;

5) шундай ук сорау күтәрелгән ачыктыңлаулар уздырылган көннән бер елдан да

ким вакыт үтмәскә тиеш.

2.7. Халықтыңлауларын билгеләү мәсьәләсе Совет регламентына ярашлы рәвештә Совет тарафыннан карала.

2.8. Жәмәгать тыңлауларын билгеләү турыйндағы гариза кире кагылган очракта, Совет эш көннәрендә исәпләнгән 5 көн эчендә гражданнарның инициатив төркеме вәкаләтле вәкиленә язмача мотивацияле хәбәр жибәрә.

3. Совет, Жәмәгать тыңлауларын билгеләгән башлық, тыңлауларны үткәру вакыты, вакыты һәм урыны, оештыру комитеты составы, халықтыңлауларына чыгарыла торган муниципаль хокукий акт проектын тикшерүдә гражданнарның тәкъдимнәрен исәпкә алу һәм катнашу тәртибе турыйнда мәгълүматны үз эченә алган тиешле муниципаль актлар кабул итә.

Жәмәгать тыңлауларын үткәру датасы, әгәр федераль законнар, устав һәм әлеге Нигезләмә белән башкасы билгеләнмәгән булса, Жәмәгать тыңлауларын билгеләү турыйнда муниципаль хокукий акт кабул ителгән көннән алып 30 көн эчендә билгеләнә.

Статья 6. Жәмәгать тыңлаулары турыйнда мәгълүмат бирү.

1. Татарстан Республикасы «Аксубай муниципаль районы» муниципаль берәмлеге халкына ачыктыңлаулар билгеләү турыйнда мәгълүмат бирү массакүләм мәгълүмат чараларында, рәсми сайтта һәм (яки) башка мәгълүмат системаларында календарь көннәрендә исәпләнә торган 10 көн эчендә, ачыктыңлаулар уздырылган көнгә кадәр (әгәр федераль законнарда, Уставта башкасы каралмаган булса) мәгълүмат стендында бастырып чыгару юлы белән башкарыла., әлеге Нигезләмә белән) муниципаль хокукий актның тикшерелә торган муниципаль хокукий актның күшымтасы белән Жәмәгать тыңлауларын билгеләү турыйнда муниципаль хокукий актның (ул ачыктыңлауларга карауга кертелгән очракта).

1.1 ачыктыңлаулар нәтижәләре массакүләм мәгълүмат чараларында, ТР Аксубай муниципаль районының рәсми сайтында һәм (яисә) башка мәгълүмати системаларда һәм мәгълүмати стендларда бастырыла.

Мәгълүмат стендлары кулланучыларның мәгълүмат белән аларга керү мөмкинлеген исәпкә алып, Яхшы каралган урыннарда жиһазланырыла.

Мәгълүмат стендларын урнаштыру эргономика таләпләренә туры китереп башкарылырга тиеш, алар мәгълүмат кулланучының озак вакыт мәжбүри унайсыз позда булу кирәклеген кире кага.

Мәгълүмат стендларының тәсле бизәлеше эстетик таләпләргә туры килергә тиеш. Мәгълүмат стендлары А4 форматындағы кесәләр белән жиһазланырыла ала, аларда мәгълүмат листовкалары урнаштырыла.

2. Ачык тыңлауларда яки жәмәгать фикер альшуларында каралырга тиешле проект экспозициясен үткөрү мәйданчығы, шулай ук проект экспозициясенә килучеләргә консультация бирү вакыты, килемшү буенча ачык тыңлаулар яки жәмәгать фикер альшулары үткөрү турында хәбәр итүләргә кертелә.

Экспозиция эшләгән чорда кунаклар өчен консультацияләр оештырыла, проект турында басма мәгълүмат материаллары таратыла. Экспозициягә килучеләр экспозициягә килучеләрне исәпкә алу һәм тәкъдимнәрене, исәрмәләрне язу өчен үз тәкъдимнәрен, фикер альшу проектина, мәсьәләгә язма рәвештә тиешле китапка (журналга) кертергә хокуклы.

Проект экспозициясендә:

- проект;
- проектка аңлатма языу;
- Россия Федерациясе законнары һәм башка норматив хокукый актлары, Татарстан Республикасы законнары һәм башка норматив хокукый актлары нигезендә алынган документларны килемштерү күчермәләре;
- массакүләм мәгълүмат чарапарының чыгарылыш мәгълүматларын курсәтеп, проект буенча ачык тыңлаулар яки жәмәгать фикер альшулары үткөрү турында мәгълүмати хәбәр итү күчермәсе;
- проектны әзерләүне (эшләүне) оештыручи тарафыннан мондый материаллар бирелгән очракта, фикер альшу проекти буенча гражданнарга мәгълүмат бирү максатыннан башка мәгълүмати һәм демонстрацион материаллар.

Глава 3. ЖӘМӘГАТЬ ТЫҢЛАУЛАРЫН ӘЗЕРЛӘҮ һәм ҮТКӘРҮ

Статья 7. Жәмәгать тыңлауларын әзерләүне һәм үткөрүне оештыру

1. Ачык тыңлаулар Татарстан Республикасы «Аксубай муниципаль районы» муниципаль берәмлеге халкы өчен уңайлы вакытта үткәрелә (ачык тыңлауларны эшләми торган көннәрдә 11.00 сәгатьтән 18.00 сәгатькә кадәр яки эш көннәрендә, 17.00 сәгатьтән башлап 22.00 сәгатьтән дә соңга калмыйча үткәрергә кинәш ителә).

2. Жәмәгать тыңлауларын билгеләү турында Карап кабул иткән жирле үзидарә органы Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы Советы депутатлары, Аксубай муниципаль районы башкарма комитеты хезмәткәрләре, ижтимагый оешмалар вәкилләре, гражданнарның инициатив төркеме (әгәр халык тыңлауларын үткөрү инициаторы булып гражданнарның инициатив төркеме чыгыш ясаган булса) арасыннан кимендә 5 кешедән торган оештыру комитетын төзи. Оештыру комитеты беренче утырышта, ул оешканнан соң 3 көннән дә соңга калмыйча үткәрелә, үз составында рәис, рәис урынбасары һәм секретарьны сайлый. Оештыру комитеты утырышта аның әгъзаларының яртысыннан артыгы булганда караплар кабул итәргә хокуклы.

3. Оештыру комитеты тыңлауларда катнашырга теләүчеләргә тыңлаулар үткәрелә торган бинага киртәсез керүне тәэммин итәргә тиеш.

4. Жәмәгать тыңлаулары уздырылган көнне оештыру комитеты жәмәгать тыңлауларында катнашучыларны теркәүне оештыра.

5. 3. Жәмәгать тыңлауларында рәислек итүче булып

6. оештыру комитеты рәисе. Рәислек итүче жәмәгать

7. тыңлаулар, жәмәгать тыңлаулары мәсьәләсен (сорауларын) игълан итә,

8. тыңлаулар үткөрү тәртибенә үзен, секретарьны һәм экспертларны тәкъдим итә,

9. тыңлаулар үткөрү инициаторларын курсәтә. Оештыру секретаре

10. комитет жәмәгать тыңлаулары протоколын алып бара.

11.11. Рәислек итүче фикер альшуның кайсы мәсьәләдә алып барылуын игълан итә һәм Жәмәгать тыңлауларын үткөрү инициаторлары вәкаләтле кешегә, экспертларга, шулай ук чыгыш ясаву хокукуна ия булган жәмәгать тыңлауларында катнашучыларга сүз бирә.

Чыгышлар чираты оештыру комитеты тарафыннан теркәлгән гаризалар бирү чираты белән билгеләнә.

12. Тыңлауларда катнашучылар, шул исәптән экспертлар да, үз тәкъдимнәрен төшерергә һәм (яки) башка катнашучылар тәкъдим иткән тәкъдимнәргә кушылырга хокуклы.

13. Фикер алышу нәтижәләре буенча, жәмәгать тыңлауларына чыгарылган жирле әһәмияттәге мәсьәләнә (мәсьәләләрне) хәл итү буенча тәкъдимнәр һәм тәкъдимнәрнең бердәм исемлеге төзелә, жәмәгать тыңлауларында катнашучылар төшергән тәкъдимнәр һәм тәкъдимнәрдән тыш.

14. Йомгаклау документын төзегәннән соң рәислек итүче тәкъдимнәр һәм тәкъдимнәр белән жирле әһәмияттәге мәсьәләнә (мәсьәләләрне) хәл итүнен йомгаклау вариантын тавыш биругә куя. Жәмәгать тыңлауларында каарлар ачык тавыш бирү юлы белән теркәлгән катнашучылар санының гади күпчелек тавышлары белән кабул ителә. Тыңлауларда катнашкан һәр кешенен бер тавышы бар, ул аны жирле әһәмияттәге мәсьәләнә хәл итү өчен бирә, аңа каршы яки тавыш бирудән тыела. Тавыш бирү нәтижәләре Протоколга кертелә. Протоколны жәмәгать тыңлаулары рәисе һәм секретаре имзалый.

15. Жәмәгать тыңлаулары Протоколы нигезендә, З көн эчендә, эш көннәрендә, жәмәгать тыңлаулары уздырылган көннән башлап, жәмәгать тыңлаулары нәтижәләре турында нәтиҗә төзелә (по 6 күшымта), анда күрсәтелә:

1) жәмәгать тыңлауларына чыгарыла торган сорай (сораулар);

2) Жәмәгать тыңлауларын үткәрү инициаторы;

3) Жәмәгать тыңлауларын билгеләү турында хокукий актның датасы, номеры һәм исеме, шулай ук аның басылып чыгу (халыкка чыгару)датасы;

4) Жәмәгать тыңлауларын үткәрү көне, вакыты һәм урыны;

5) жәмәгать тыңлаулары үткәргән оештыру комитеты;

халык тыңлауларында катнашучылар, шул исәптән чыгыш ясау хокукуы алучылар турында мәгълүмат;

6) жәмәгать тыңлауларына чыгарылган жирле әһәмияттәге мәсьәләнә (мәсьәләләрне) хәл итү буенча тәкъдимнәр һәм тәкъдимнәрнең бердәм исемлеге, жәмәгать тыңлауларында катнашучылар төшергән тәкъдимнәр һәм тәкъдимнәрдән тыш;

7) Жирле әһәмияттәге мәсьәләнә хәл итүнен йомгаклау варианты;

8) жәмәгать тыңлауларында катнашучыларның тавыш бирү нәтижәләре.

8. Жәмәгать тыңлаулары нәтижәләре турында нәтиҗә оештыру комитеты рәисе һәм секретаре кул куя һәм ул З көн эчендә, жәмәгать тыңлаулары уздырылган көннән башлап, эш көннәрендә исәпләнә.

9. Жәмәгать тыңлаулары нәтижәләре турында нәтиҗә жирле үзидарә органы тарафыннан каралырга тиеш, ул жәмәгать тыңлауларына чыгарылган мәсьәләләр буенча каар кабул итү өчен

жаваплы. Жирле үзидарәнен вәкаләтле органы тарафыннан ачык тыңлаулар нәтижәләре турындагы нәтиҗә каралғаннан соң, эш көннәрендә исәпләнгән З көн эчендә бастырып чыгару (халыкка житкерү) юлы белән муниципаль берәмлек халкына ачык тыңлаулар инициаторларына карау нәтижәләре мәжбүри рәвештә житкәрелә.

10. Ачык тыңлаулар нәтижәләре турында нәтиҗә, Россия Федерациясе законнары белән билгеләнгән очраклардан тыш, тәкъдим итү характерында.

Глава 4. ЖӘМӘГАТЬ ТЫҢЛАУЛАРЫН ОЕШТЫРУ ҮӘМ ҮТКӘРҮ

МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕК УСТАВЫ ПРОЕКТЫ БУЕНЧА,

УСТАВКА ҮЗГӘРЕШЛӘР КЕРТУ ТУРЫНДА СОВЕТ КАРАРЫ ПРОЕКТЫ,

**ЖИРЛЕ БЮДЖЕТ ПРОЕКТЫ НӘМ АНЫҚ ҮТӘЛЕШЕ ТУРЫНДА ХИСАП,
МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕКНЕ ҮЗГӘРТЕП КОРУ МӘССӘЛӘСЕ, МУНИЦИПАЛЬ
БЕРӘМЛЕКЛӘРНЕҢ ГЕНЕРАЛЬ ПЛАННАРЫ ПРОЕКТЛАРЫ БУЕНЧА ҮЗЕНЧӘЛЕК**

8 нче маддә. Татарстан Республикасы «Аксубай муниципаль районы» муниципаль берәмлеге Уставы проектын нәм уставка үзгәрешләр керту турында Совет карары проектын ачык тыңлауларда карау үзенчәлекләре

1. Устав проекты нәм уставка үзгәрешләр нәм өстәмәләр керту турында Совет карары проекты «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон нәм уставта каралган үзенчәлекләрне исәпкә алып, ачык тыңлауларда карала.

2. Устав проекты нәм уставка үзгәрешләр нәм өстәмәләр керту турында Совет карары проекты Совет тарафыннан кабул итү мәсьәләсен карау көннән 30 көннән дә соңга калмыча рәсми рәвештә бастырылырга (халыкка игълан ителергә) тиеш. Бер үк вакытта әлеге проект буенча тәкъдимнәрне исәпкә алу тәртибе, гражданнарның аны тикшерүдә катнашу тәртибе, шулай ук проект буенча ачык тыңлаулар билгеләү турында Совет карары басылып чыга.

Уставка үзгәрешләр нәм өстәмәләр керту турында Совет карары проекты буенча тәкъдимнәрне исәпкә алу тәртибен, шулай ук уставка әлеге норматив хокукий актлар нигезендә Уставны китерү максатларында Россия Федерациясе Конституциясе, федераль законнар, Татарстан Республикасы Конституциясе, Татарстан Республикасы законнары нигезләмәләрен төгәл кабатлау формасында үзгәрешләр кертелгән очракта гражданнарның аны тикшерүдә катнашу тәртибен рәсми рәвештә бастырып чыгару (халыкка житкерү) таләп ителми.

3. Устав проекты яки Уставка үзгәрешләр нәм өстәмәләр керту турында Совет карары проекты буенча ачык тыңлаулар уставта билгеләнгән срокларда, әмма курсәтелгән проектлар басылып чыкканнан соң 10 көннән дә иртәрәк үткәрелми.

4. Муниципаль берәмлек Уставына үзгәрешләр нәм өстәмәләр керту турында Устав проекты яки муниципаль хокукий акт Советы карары проекты буенча ачык тыңлаулар үткәру буенча вәкаләтле орган булып оештыру комитеты тора.

Статья 9. Жирле бюджет проектын нәм аның үтәлеше турында хисапны ачык тыңлауларда карау үзенчәлекләре

1. Жирле бюджет проекты нәм аның үтәлеше турында еллык хисап Россия Федерациясе Бюджет кодексында, башка федераль законнарда, Уставта, «Татарстан Республикасы Аксубай муниципаль районы «муниципаль берәмлекенде бюджет процессы турында» гы нигезләмәдә каралган үзенчәлекләрне исәпкә алып, ачык тыңлауларда карала.

2. Оештыру комитеты жирле бюджет проекты нәм жирле бюджет үтәлеше турында хисап буенча ачык тыңлаулар үткәруне гамәлгә ашыручы орган булып тора.

Жирле бюджет проекты нәм жирле бюджет үтәлеше турында хисап буенча ачык тыңлаулар билгеләү турында Карап кабул итүче орган булып муниципаль берәмлекнен вәкиллекле органы тора.

3. Жирле бюджет проекты, жирле бюджет үтәлеше турындагы хисап буенча ачык тыңлаулар билгеләү турында каарлар алар кабул ителгәннән соң 10 көн эчендә бастырылырга тиеш.

4. Жирле бюджет проекты, жирле бюджет үтәлеше турында хисап буенча ачык тыңлаулар жирле бюджет проекты (жирле бюджет үтәлеше турында хисап) басылып чыкканнан соң 15 календарь көннән дә иртәрәк үткәрелми.

Статья 10. Муниципаль берәмлекнен социаль-икътисадый үсеше стратегиясе проектын ачык тыңлауларда карау үзенчәлекләре

Муниципаль берәмлекнен социаль-икътисадый үсеше стратегиясе проектларына кагылышлы мәсьәләләр «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законда, «Россия Федерациясендә стратегик планлаштыру турында» 2014 елның 28 июнендәге 172-ФЗ номерлы Федераль законда каралган үзенчәлекләрне исәпкә алып, ачык тыңлауларга чыгарыла

Статья 11. Муниципаль берәмлекне үзгәртеп кору мәсьәләсен жәмәгать тыңлауларында карау үзенчәлекләре

1. Муниципаль берәмлекне үзгәртеп кору мәсьәләсе буенча ачык тыңлаулар «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 13 статьясындагы 5 өлешеннән тыш, 13 статьясында каралган очракларда үткәрелә.

3. Муниципаль берәмлекне үзгәртеп кору мәсьәләсе буенча ачык тыңлаулар үткәрү буенча вәкаләтле орган булып оештыру комитеты тора

.Статья 12. Муниципаль берәмлекләрнең территориаль планлаштыру документлары проектлары буенча мәсьәләләрне жәмәгать фикер алышуларында, ачык тыңлауларда карау үзенчәлекләре

Генераль планнар проектларына, жирдән файдалану һәм төзелеш кагыйдәләре проектларына, территорияне планлаштыру проектларына, территорияләрне чикләү проектларына, территорияләрне төзекләндерү кагыйдәләре проектларына, күрсәтелгән расланган документларның берсенә үзгәрешләр кертүне күздә тоткан проектларга, жир кишәрлекеннән яки капитал төзелеш объектыннан шартлы рөхсәт ителгән файдалану төренә рөхсәт бирү турында карап проектларына, чик чикләреннән тайпылуға рөхсәт бирү турында карап проектларына кагыльшлы мәсьәләләр рөхсәт ителгән төзелеш параметрлары, капитал төзелеш объектларын реконструкцияләү, жир кишәрлекләреннән һәм капитал төзелеш объектларыннан рөхсәт ителгән файдалануның бер төрен мондый файдалануның башка төренә үзгәрту мәсьәләләре, жирдән файдалану һәм төзелешнең расланган кагыйдәләре булмаганда, шулай ук Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексында билгеләнгән нигезләмәләрне исәпкә алыш, жәмәгать фикер алышуларына чыгарылырга мөмкин.

Россия Федерациясе Шәһәр төзелеше кодексының 28 статьясында жирлекләрнең генераль планнары, шәһәр округларының генераль планнары проектлары буенча жәмәгать фикер алышуларын, ачык тыңлауларны оештыру һәм үткәрү үзенчәлекләре китерелә.

Жирлекләрнең генераль планнары, шәһәр округларының генераль планнары проектлары буенча һәм жирлекләрнең генераль планнарына, шәһәр округларының генераль планнарына үзгәрешләр кертүне күздә тоткан проектлар буенча жәмәгать фикер алышулары яки ачык тыңлаулар (алга таба - жәмәгать фикер алышулары яки ачык тыңлаулар) муниципаль берәмлекнең һәр торак пункттында үткәрелә.

Жәмәгать фикер алышулары яки жәмәгать тыңлаулары үткәргәндә, жәмәгать фикер алышуларында яки жәмәгать тыңлауларында катнашучыларны жәмәгать фикер алышуларында яки жәмәгать тыңлауларында катнашу өчен тигез мөмкинлекләр белән тәэмин итү максатыннан, торак пункт территориясе елешләргә бүленергә мөмкин.

Жәмәгать фикер алышулары яки жәмәгать тыңлаулары үткәрү вакыты муниципаль берәмлек халкына аларны үткәрү турында хәбәр ителгәннән алыш жәмәгать фикер алышулары яки жәмәгать тыңлаулары нәтижәләре турында нәтижә басылган көнгә кадәр муниципаль берәмлек уставы һәм (яки) муниципаль берәмлек вәкиллекле органының норматив хокукий акты белән билгелән һәм бер айдан да ким һәм өч айдан да артык була алмый.

Жирле хакимият башлыгы жәмәгать фикер алышулары яки жәмәгать тыңлаулары нәтижәләре турында нәтижәне исәпкә алыш карап кабул итә:

1) генераль план проекты белән килешү һәм аны муниципаль берәмлекнең вәкиллекле органына жибәрү турында;

2) генераль план проектын кире кагу һәм аны эшләп бетерүгә юнәлтү турында.

13 нче маддә. Жәмәгать тыңлауларын үткәрү жәмәгать сервитутларын билгеләү үзенчәлекләре

1. Ачык сервитутлар билгеләү буенча ачык тыңлауларда катнашу хокукуна ТР Аксубай муниципаль районы муниципаль берәмлекендә дайми яки күбесенчә яшәүче һәр граждан ия, аның территориясенде тыңлаулар уздырылган көнне 18 яшькә житкән Ачык сервитут булдыру каралган.

Гражданнарын жәмәгать тыңлауларында катнашуы ирекле нигездә башкарыла.

Ачык тыңлауларда ТР Аксубай муниципаль районы муниципаль берәмлеге территориясендә урнашкан барлық милек формасындағы ижтимагый берләшмәләр, коммерцияле булмаган һәм коммерциячел булмаган оешмалар катнаша ала.

2. Жәмәгать тыңлаулары 13 статьясының 1 пункттында күрсәтелгән вәкаләтле орган яки физик һәм юридик затлар инициативасы буенча үткәрелә.

Оештыру комитеты Жәмәгать тыңлауларын үткәру буенча вәкаләтле орган булып тора.

3. Вәкаләтле орган ачык тыңлаулар үткәру туринда Карап кабул ителгән көннән алыш 7 эш көне эчендә аларны Татарстан Республикасы «Аксубай муниципаль районы» муниципаль берәмлегенең муниципаль актларын бастырып чыгару өчен билгеләнгән рәсми массакүләм мәгълумат чарапарында үткәру туринда белдерү бастыра.

Жәмәгать тыңлаулары ачылыр алдыннан аларның катнашучыларын мәжбүри теркәу үткәрелә:

юридик затның тулы исеме, юридик затның дәүләт теркәве мәгълуматлары;

шәхси эшмәкәр шәхси эшмәкәр сыйфатында гражданың фамилиясе, исеме, этисенең исеме һәм дәүләт теркәве мәгълуматлары;

физик зат фамилиясе, исеме, этисенең исеме, туган елы, яшәү урыны адресы.

4. Жәмәгать тыңлаулары нәтижәсе протокол белән рәсмиләштерелә, анда аларны үткәру датасы һәм урыны, катнашучылар һәм катнашучылар саны, Рәйиснең фамилиясе, исеме, жәмәгать тыңлаулары секретаре исеме, чыгыштарның эчтәлеге, тавыш бирү нәтижәләре һәм кабул ителгән караплар күрсәтелә.

Протокол ике экземплярда төзелә һәм жәмәгать тыңлаулары рәисе һәм Секретаре тарафыннан имзалана. Протоколга жәмәгать тыңлауларында катнашучылар исемлеге күшила.

5. Жәмәгать сервитутын билгеләү туринда жәмәгать тыңлаулары нәтижәләре вәкаләтле орган тарафыннан карала һәм жәмәгать сервитутын билгеләү өчен кирәклө документларга күшила.

Жәмәгать сервитутларын билгеләү буенча ачык тыңлаулар протоколларын саклау вакыты өч ел. Жәмәгать сервитутларын билгеләү буенча ачык тыңлаулар протоколларын саклау өчен вәкаләтле орган житәкчесе жаваплы.

14 нче маддә. Жылдылык белән тәэмин итү схемасы проектын ачык тыңлауларда карау үзенчәлекләре

1. Жылдылык белән тәэмин итү схемасы проекты буенча ачык тыңлаулар Россия Федерациясе Хөкүмәтенең 2012 елның 22 февралендәге 154 номерлы «жылдылык белән тәэмин итү схемаларына таләпләр, аларны эшләү һәм раслау тәртибе туринда» гы карарында каралган үзенчәлекләрне исәпкә алыш үткәрелә
